

GREENPEACE: UNA DE FREDA I UNA DE CALENTA

Juli Peretó

El Parlament Europeu ha rebutjat un intent de regular la possibilitat de patentar gens humans o éssers transgènics. L'oportunitat de la normativa era definida, en primer lloc, per l'ambigüitat de la Convenció Europea sobre Patents en relació als productes biotecnològics: en principi és possible patentar varietats de plantes o animals però amb la cautela que no atempten contra l'*ordre public*. Però, a més, el fet que la Convenció fos signada l'any 1973, abans de l'eclosió de les tecnologies del DNA recombinant i el seu fabulós impacte sobre la biotecnologia clàssica, justificava la urgent necessitat d'adaptar-la a la comercialització dels productes de l'enginyeria genètica. Inicialment els grups democristians i socialistes estaven plenament d'acord amb la proposta de la comissió que havia treballat el tema des de 1988. Però la pressió dels grups ecologistes provocà el canvi de vot de molts dels socialistes i es perdé la votació. La situació generada representa una espenta moral per a aquells que actuen contra l'enginyeria genètica i les seues aplicacions. Jeremy Rifkin, líder dels grups anticientífics a Amèrica del Nord ha dit que «representa una gran victòria, que tindrà un efecte multiplicador i un gran impacte en el nostre treball». Sens dubte tots aquests grups han trobat un terreny adobat en la profunda incultura científica dels parlamentaris europeus —una qualitat que, per cert, aplica a la totalitat de la classe política.

Greenpeace ha estat un dels grups més actius que ha forçat la decisió del Parlament. I ho ha fet, per exemple, amb pancartes on es llegia «Parlament Europeu; rebutgeu les patents de la vida» i on hi havia dibuixat el rostre de l'entranyable personatge cinematogràfic del monstre creat pel Dr. Víctor Frankenstein. Com a imatge de la ciència això resulta inacceptable per a qualsevol persona mínimament culta. Però encara ho és més com a metàfora d'allò que és i pretén la biotecnologia. Amb procediments tradicionals les fites biotecnològiques s'han aconseguit des de l'inici dels temps, quan els indígenes de Meso-Amèrica seleccionaven i conreaven les primeres varietats de

daesa o quan fa 7.000 anys es fabricava la primera cervesa a Mesopotàmia! Hi ha, doncs, una necessitat urgent d'adaptacions legislatives als progressos biotecnològics, la qual cosa requereix aprofundir els debats, si més no, entre científics i juristes. Cal resoldre, però, els problemes de llenguatge per tal d'evitar els malentesos i les decisions irresponsables.

Poques setmanes després de complir-se el 50è aniversari de l'atrocitat nuclear d'Hiroshima i Nagasaki, el President Chirac ha reiniciat els assaigs nuclears a Mururoa. La qüestió no és debatre si científicament es justifiquen els assaigs o si amb les simulacions per ordinador ja els aniria bé. Allò que cal remarcar és que França no té —ni cap altre país— a hores d'ara,

cap argument sòlid per a desenvolupar i millorar les seues armes nuclears. Excepte, és clar, les invocacions a la *grandeur*... El que alguns han qualificat d'assaigs passats de moda i immorals han estat el centre de l'acció de

«AL CAPDAVALL,
POTSER NO ÉS SEMPRE DOLENT
TENIR UNS POLÍTICS
CIENTÍFICAMENT ANALFABETS»

Greenpeace. Però el principal grup de pressió mundial no ha arribat a aturar el programa francès. Tant de bo hagués tingut el mateix èxit que el que va aconseguir davant la multinacional Shell i la seua pretensió d'enfonsar les plataformes petrolíferes obsoletes en el Mar del Nord. Quan l'any 1976 s'instal·laren les primeres plataformes es féu la promesa que finalment serien desmuntades. Vint anys després no s'ha invertit ni un ral en la investigació de com fer-ho i, com a conseqüència, la multinacional i el govern britànic justificaren que era més barat i innocu enfonsar-les al mar. Greenpeace ha reconegut que ha aconseguit moure la consciència ciutadana contra la Shell i, com a conseqüència, fer que la multinacional decidís finalment desmuntar les plataformes, exagerant les xifres de les quantitats de residus tòxics emmagatzemats. Però això és justament el que feren els científics que proposaren el concepte de l'hivern nuclear: exagerar els models matemàtics per aconseguir un resultat més terrorífic i que els polítics posaren fre a la cursa nuclear. Al capdavall potser no és sempre dolent tenir uns polítics científicament analfabets.

DOMINGO FLETCHER VALLS (1912-1995)

Una obra fonamental per a l'arqueologia valenciana

Bernat Martí Oliver

Domingo Fletcher Valls va nàixer a València l'any 1912, i es va llicenciar a la Universitat de la ciutat en 1934. Des dels primers anys universitaris, i mitjançant la relació amb Lluís Pericot, entrà en contacte amb el Servei d'Investigació Prehistòrica de la Diputació de València que poc abans havia creat Isidre Ballester, la qual cosa fou determinant en la seua posterior orientació cap a la investigació arqueològica. Així que es va incorporar a la Universitat de Madrid per fer-hi el doctorat, la relació s'ampliaria a figures destacades de l'arqueologia espanyola com Hugo Obermaier i Antonio García y Bellido. Al llarg del temps de guerra, i si bé amb una presència necessàriament molt reduïda per la seua mobilització, participaria en l'Institut d'Estudis Valencians, dins el qual s'havia integrat el SIP. Després, el 1940, tornaria a la Universitat de Madrid encara que, quasi immediatament, raons familiars el farien tornar definitivament a València.

L'any 1950, Domingo Fletcher Valls es feia càrrec de la direcció del SIP, la relació amb el qual no s'havia interromput mai des de la seua joventut. Des d'aquesta institució desplegarà una intensa activitat per tal de dotar l'arqueologia valenciana de tot allò que li era necessari, alhora que les seues investigacions directes es convertiran tot seguit en l'horitzó de referència per a tots. Del primer apartat cal destacar la creació de veritables arxius documentals sobre el nostre patrimoni arqueològic, el gran creixement de la biblioteca especialitzada i una labor editora intensa i constant, dinamitzadora dels estudis propis i de les relacions amb altres institucions investigadores molt més enllà del nostre àmbit. I també la consolidació d'un Museu de Prehistòria en què la conservació de les col·leccions i la seua documentació no oblidava l'obertura al gran públic, en el camí de fer

estimar a tots el patrimoni cultural que volem conservar. Quant al treball investigador, continuant el que havia estat la prospecció dels poblats ibèrics de la zona de Llíria en la seua joventut i l'excavació del Tossal de Sant Miquel, al darrere dels nombrosos jaciments que marcaran l'avanç de l'arqueologia valenciana des del 1950 fins al 1982 trobarem sovint la decisió o l'impuls directe de qui, a més a més, pels seus coneixements i estudis, serà el punt d'origen d'un magisteri que, sobretot mitjançant les publicacions però també la consulta directa, impregnarà i guiarà el desenvolupament dels nostres estudis arqueològics.

Des de les síntesis que van seguint i matisant l'actualitat del Paleolític i del Neolític, les notícies sobre les coves sepulcralers eneolítiques, els estudis sobre els poblats del Bronze Valencià o el món romà, les aportacions de Domingo Fletcher Valls seran sempre molt importants, realitzades amb gran autoritat científica, destacant-ne molt especialment les que corresponen a la Cultura Ibèrica i la seua epigrafia. A tall d'exemple, el llibre *Los problemas de la Cultura Ibérica*, publicat el 1960, constituirà una fita per a la investigació d'aquesta cultura, i la seua ressonància nacional i internacional només confirmava el que ja s'albirava des dels seus treballs anteriors. I així ocorre també amb els seus estudis sobre la llengua dels ibers, segurament la passió més fonda de l'investigador i que sempre ho ha estat fins al final de la seua vida.

Domingo Fletcher Valls va ser investit Doctor Honoris Causa per la Universitat de València el 1985, amb la qual cosa hom reconeixia la importància del seu magisteri i la seua aportació al coneixement del nostre passat. I tots sentirem aleshores, tant com ara, que era molt profunda l'empremta deixada.

«LES APORTACIONS DE
DOMINGO FLETCHER VALLS SERAN
SEMPRE MOLT IMPORTANTS,
REALITZADES AMB GRAN AUTORITAT
CIENTÍFICA, DESTACANT-NE MOLT
ESPECIALMENT LES QUE
CORRESPONEN A LA CULTURA
IBÈRICA, LA SEUA EPIGRAFIA O LA
SEUA LLENGUA, SEGURAMENT LA
PASSIÓ MÉS FONDA DE
L'INVESTIGADOR»

ELOGI DE FERNANDO MONTERO

Anacleto Ferrer

El passat 4 de setembre va morir a 73 anys d'edat Fernando Montero Moliner, "el mestre dels filòsofs valencians", com el qualificava la premsa a l'endemà. I no l'hi faltava raó. En efecte, la seua professió com a professor i pensador, com també la seua personal disposició —sempre tan educat, afable, meticulós i puntual— feren d'ell una de les escasses referències d'importància en l'ambient de la fi dels seixanta i la dècada dels setanta.

Fernando Montero, don Fernando per als seus alumnes, va nàixer a València el 1922. Va cursar estudis de batxillerat a l'Institut Escola d'aquesta ciutat en els anys que precediren l'esclat de la guerra civil, i hi va aprendre —segons la seua confessió— una cosa molt elemental, però decisiva per als seus futurs recorreguts: a pensar a compte i risc seu. *Sapere aude!*, segons la divisa de la Il·lustració proclamada per Kant.

De 1950 a 1960 va exercir la docència com a catedràtic d'Institut de Batxillerat a Logronyo. Ja com a catedràtic de Fonaments de Filosofia i Història dels Sistemes Filosòfics, va desfilat per les universitats de Santiago de Compostel·la i Múrcia entre 1966 i 1968. Aquest darrer any recalà definitivament en la Universitat de València, on havia treballat com a professor adjunt d'Història de la Filosofia de 1960 a 1966, aquesta vegada per a desenvolupar la càtedra.

Ja en els seus anys d'universitari a la Complutense de Madrid, entre 1943 i 1948, Fernando Montero es va apartar de la filosofia oficial (una "metafísica espantosament revisionista", segons que deia tot parafraçant Strawson) i va llegir la tesi doctoral el 1952, una comparació entre les teories de la significació de Husserl i Heidegger, dins el camp de la fenomenologia. Des d'aleshores va realitzar els seus treballs tot seguint una orientació fenomenològica associada a la filosofia del llenguatge ordinari "entestada a explotar la cooperació que puguen prestar els pensadors d'altres temps en la recerca dels *fenòmens ordinaris*, encara que practicassen altres fins dels que són propis dels fenomenòlegs i analítics del llenguatge", segons que explicava en la seua *Autobiografia intel·lectual* (1986).

Assistir a les seues classes i cursos era com escoltar un concert per a violí del mateix Niccolò Paganini. Don Fernando portava sempre impecablement preparades les

seues classes, minuciosament anotades en fitxes. La seua erudició era en veritat aclaparadora. El seu coneixement enciclopèdic de la tradició filosòfica i la precisió amb què emprava els conceptes eren un exercici de virtuosisme intel·lectual. Tan amant de la música com de la filosofia, sentir-lo parlar de la "doble presència, presenciada, que alhora es duplica quan es tracta de la presència pròpia i de l'aliena" (*La presència humana*, 1971) era com escoltar les variacions sobre *El Carnaval de Venècia* del violinista i compositor italià: un prodigi de tècnica i brillantor.

En els darrers anys del franquisme i els primers de la transició va ocupar dues vegades el càrrec de degà de la Facultat de Filosofia. En la primera, el 1972, va formar part de la primera Junta de Govern de la Universitat de València que, després de la guerra civil, era elegida pel claustre. En el seu segon deganat, l'any 1977, va demostrar un tarannà democràtic exemplar durant la vaga de professors no numeraris i l'ocupació de la Facultat per l'alumnat. Els qui estudiàvem aleshores a la Facultat de Filosofia encara recordem el coratge de don Fernando en afrontar a la porta de la Facultat un grup d'energúmens ultradretans que, proveïts de cases i brandant porres, pretenien abatre l'edifici. Carlos París, amb qui coincidí a la Universitat de València en els anys seixanta i amb qui tenia una estreta amistat, ha escrit d'ell: "sempre m'ha impressionat el sentit profundament ètic de Fernando Montero, que no brolla per cert de cap rigorisme moral, sinó d'un racional equilibri i d'un tarannà més aviat saludablement epicuri, complagut en la música i el goig de la natura, en l'art i el cultiu col·loquial de l'amistat, en la fruïció de la pròpia feina" (*La significación de la obra de Fernando Montero en la filosofía española actual*, 1906).

Autor de més d'una desena de llibres i d'un sens fi d'articles filosòfics, a la fi del juliol d'aquest mateix any enviava a Alemanya, perquè hi fos publicat, el seu darrer text: *Der Weg der Phenomenologie*. Fernando Montero era un treballador incansable i més que professor, mestre: un home amable i de bon humor, "bo en el bon sentit de la paraula, bo", amb la mort del qual la Universitat de València passa la darrera pàgina d'un dels capítols més honrosos de la seua història recent.

«EL SEU CONEIXEMENT ENCICLOPÈDIC DE LA TRADICIÓ FILOSÒFICA I LA PRECISIÓ AMB QUÈ EMPRAVA ELS CONCEPTES EREN UN EXERCICI DE VIRTUOSISME INTEL·LECTUAL»

PRESENT I FUTUR

Encontre Internacional sobre Física de Partícules Elementals

De què està format l'univers i com s'ha desenvolupat a partir del seu origen fins a l'estat actual és una pregunta clau que sempre ha inquietat els grans pensadors i filòsofs de tota la humanitat al llarg dels segles. Els científics d'avui creuen que l'univers s'ha desenvolupat a partir d'una gran explosió inicial —*big bang*— i que la seua evolució posterior obeeix a regles ben definides, que són determinades per les propietats microscòpiques de la matèria i de les interaccions entre els seus constituents fonamentals. Així, la física de les coses més petites determina la física de les coses més grans i marca una fascinant relació simbiòtica entre el món de les partícules elementals, l'astrofísica i la cosmologia.

Continuant la sèrie de trobades internacionals iniciades l'any 1991 per l'Institut de Física Corpuscular del CSIC i la Universitat de València, el passat juny va tenir lloc l'*International Workshop on Elementary Particle Physics: Present and Future*, anomenat també València 95. Aquesta sèrie s'està desenvolupant com a part de la programació de la UIMP i amb el suport del CSIC, de la Universitat de València, del Ministeri d'Educació i Ciència, de la CICYT i de la Generalitat Valenciana.

Amb més d'un centenar d'experts en física de partícules de tot el món i quasi una trentena de països representats, la trobada proporcionà una anàlisi crítica dels més recents resultats obtinguts a partir de les col·lisions de partícules a altes energies que els físics produeixen en el gran accelerador LEP (Large Electron Positron Collider) del Centre Europeu per a la Investigació Nuclear, el CERN. Es tractaren també els programes experimentals que es desenvoluparan com a segona fase d'aquests experiments, amb el doble de l'energia disponible actualment, i es féu la presentació del superaccelerador europeu, l'LHC (Large Hadron Collider). La construcció d'aquest accelerador, el més gran del món, fou recentment aprovada pel CERN, del qual Espanya participa com un dels 19 estats membres.

El grup experimental de València està liderat per Antonio Ferrer Soria, del Departament de Física Atòmica Molecular i Nuclear, i participa activament en aquest macroprojecte com a membre de la col·laboració ATLAS, que involucra més d'un miler de físics de tot el món. Les col·lisions que es planeja provocar en l'LHC seran capaces de recrear les condicions que prevalien en l'Univers primitiu, transcorreguts tan sols 10–12 segons

després del *big bang*, i permetran obtenir valuoses dades sobre les interaccions dels constituents elementals de l'univers i amb això entendre millor la seua evolució i, per tant, la seua estructura actual. A aquest respecte les partícules més importants són els misteriosos neutrins, que desafien els científics d'avui dia amb importants paradoxes relacionades al problema de la matèria obscura de l'univers i al dilema dels neutrins solars. Una manera d'explicar aquestes paradoxes és suposar que els neutrins tenen massa, encara que petita comparada amb la de les altres partícules elementals. Tan fonamental és aquesta qüestió que hi ha molts experiments actualment en marxa que busquen mesurar les masses dels neutrins.

La física de neutrins i les seues implicacions constitueixen un dels principals temes de treball del grup teòric de física d'altres energies de València, liderat per José Hurtado Valle, del Departament de Física Teòrica. A més a més dels neutrins, el grup investiga la física de l'anomenat "bosó de Higgs" (vegeu Investigació i Ciència, agost del 94, pàgina 31) i de les anomenades "teories supersimètriques". Tots aquests temes i les seues implicacions marcaran les pautes del progrés en aquesta branca de la ciència en la propera dècada, en què es posarà en marxa el superaccelerador europeu LHC. Un altre tema de què tractà València 95 fou el descobriment en el laboratori Fermilab de Chicago de l'anomenat *quark top*, l'últim dels quarks predits per la teoria actual de la física de partícules (l'anomenat model estàndard), i que comptà amb la participació del científic valencià José María Benlloch.

La importància que va tenir el València 95 es pot mesurar no sols per l'impressionant suport que va rebre dels destacats científics estrangers que hi participaren activament com a ponents, sinó també per aquells que li donaren suport com a membres del seu Comitè Científic que incloïa quatre premis Nobel. L'organització d'aquest esdeveniment a València posa de manifest que la nostra física d'altres energies ha assolit un nivell de qualitat homologable als millors centres del món. Si aconseguim d'obtenir continuïtat en el necessari finançament, la pròxima convocatòria d'aquesta sèrie tindrà lloc en el 97, després dels primers resultats de la segona fase del LEP i dels experiments de neutrins CHORUS i NOMAD.

MÈTODE

ELS SABERS CLÀSSICS

Sobre el Seminari "Los Saberes Clásicos: El actor en sus documentos"

El seminari "Los Saberes Clásicos: el actor en sus documentos", que va tenir lloc a la UIMP entre els dies 3 i 7 de juliol, tenia per objecte l'estudi de l'univers de l'actor al llarg del temps, a partir del "territori" documental que deixen al seu voltant els seus actes i les seues dites, completament efímers. És a dir, en què ha consistit, com s'ha conformat o sobre quines correspondències culturals ha discorregut al llarg del temps, el treball, la tècnica o *tejné* de l'actor, tot entenent-lo, fonamentalment, com l'element conductor i viu de la forma documental menys fugaç que existeix en el teatre (el text), que actualitza perpètuament el sentit d'aquest.

Concebut de manera bàsicament diacrònica, el seminari ha anat abordant *in extenso* el concepte d'art i *tejné* construït a partir del Renaixement fins als nostres dies i, sobretot, ha intentat una nova reflexió sobre la naturalesa del document teatral a través d'una arqueologia activa des d'una lectura intencionada i definida. Així, s'ha posat de manifest que, juntament amb els documents sociològics, produïts intencionadament com a tals, hem de considerar també els que es lliguen al fet teatral mateix. En aquest sentit, la consideració de l'acció explícita es converteix en font valuosíssima per a determinar no sols registres diferents sinó també els canvis de to inherents a les diferents fases de la història del teatre.

Així doncs, cal parlar en primer lloc de les ponències de Luis Quirante, sobre la doble condició de l'actor i, en general, de la representació en la Baixa Edat Mitjana, a mitjan camí entre l'ofici litúrgic i el drama, de Ferruccio Marotti, dedicada al desenvolupament de la Comedia dell'Arte com a model substancial de la professionalització de l'actor a l'Europa moderna, i d'A. Hermenegildo, sobre les claus del teatre espanyol del segle XVI, sobre el "nou" estatut de l'actor i la seua primerenca relació tant amb el personatge que construeix, com amb el públic que comença a assistir amb la diversió com a primer objectiu. Es tracta de tres "antecedents" que constitueixen la

prehistòria del nostre teatre clàssic, del Teatre Espanyol del Segle d'Or, les fonts del qual van ser enuncia- des per Evangelina Rodríguez en la conferència inau- gural "El documento sobre el actor: la dificultad barroca del oficio de lo clásico". Va començar pel text com a testimoniatge fonamental del projecte teatral del Segle d'Or, al qual s'afegeixen altres que van des de la literatura fins a les arts plàstiques. També César Oliva dedicà el seu treball al nostre teatre auri, encara que en "Los lenguajes externos del actor en el siglo de oro" trobem sobretot una preocupació per establir relacions entre la realitat teatral actual i la que varen viure els actors i les actrius del segle XVII. Antoni Tordera, que va traçar al voltant de la figura de Rita Luna diverses

propostes d'aproximació al món de l'actor (entre les quals hi havia la consideració de l'art actoral com a tradició oral i l'aproximació de l'actor a través dels personatges més signifi- catius que va encarnar) i Joaquín Álvarez Barrientos, que va fer un recorregut per les tècniques d'interpretació actoral contingudes en els tractats i manuals que proliferaren en aqueixa època, es van ocupar

de l'actor a cavall del segle XVII i el XVIII. Aquesta època va competir a Juan Vicente Martínez Luciano, qui va estendre la seua mirada al gran teatre anglès d'aleshores. Josep Lluís Sirera i Remei Miralles es varen ocupar del segle XIX, a partir de la figura d'Escalante i de les formes de representació actoral del saïnet valencià. Fora d'aquest esdevenir cronològic, cal situar la ponència d'Agustín García Calvo "Funciones del actor desde el teatro antiguo hasta nuestros días", dedicada entre altres coses a distingir entre temps de la representació i temps representat i a posar en relació les funcions de l'actor amb el públic i en la societat, i la ponència de Carmen Gracia "La iconografía del actor como documento", excel·lent repàs de les possibilitats de la pintura per a testimoniar l'activi- tat dramàtica sobretot des del segle XVIII fins als nos- tres dies.

METODE

XII UNIVERSITAT D'ESTIU-GANDIA

L'intricat camí que duu a la llibertat

La de llibertat fou una de les idees nuclears que conformaren aquella conspiració del pensament que coneixem com a Il·lustració. Avui dia, però, és també una de les paraules que més sovintegen en qualssevol discursos: des dels polítics fins als normatius, sense oblidar els més filosòfics. Segurament perquè hi hem volgut encabir massa diverses opcions, el concepte ha malbaratat la seua utilitat a les mans de nombrosos adjectius: llibertat civil, d'expressió, vigilada, de culte... Potser per això, els organitzadors de la XII edició de la Universitat d'Estiu que —patrocinada per la Universitat de València i l'Ajuntament de Gandia— s'ha celebrat en aquesta ciutat del 4 al 15 de setembre, han triat un genèric — "Les fronteres de la llibertat"— que sintetitza aqueixa i altres contradiccions.

Potser és per això també que l'edició s'inaugurà amb un discurs de tipus normatiu, pronunciat per Tomàs Vives, magistrat del Tribunal Constitucional. Vives assajà una genealogia del concepte jurídic de llibertat al segle XX, tot diferenciant dos períodes la solució de continuïtat dels quals ell situava en la Segona Guerra Mundial. Així, si abans d'aquesta data el poder executiu detenía la regulació de les llibertats individuals i públiques, que definia i retallava, després de la conflagració, el concepte de llibertat serà amantat per la Constitució, tot deixant a les mans dels jutges, dones, la potestat d'ampliar o reduir-ne el contingut efectiu. És en aquest punt que ens trobem ara mateix, que el legislatiu retalla al poder polític la seua capacitat de maniobra. Però per a Vives el problema no ha estat resolt, sinó transferit. Si les llibertats han de ser limitades perquè siguin efectives —aporía i nucli del problema— la qüestió rau a saber el com, el qui i el fins a on. Però així tornem a la matriu filosòfica.

Aquest era el lema que aplegava convidats i participants a Gandia: conèixer més i millor sobre aqueixa clau de volta de la convivència social que és la llibertat. Els vuit cursos en què s'esmicolava aquesta edició pretenien d'estudiar alguna de les aplicacions pràctiques i socials d'aqueix *totum revolutum* que ha esdevingut el concepte de llibertat. Així, durant la primera setmana, les quatre línies d'anàlisi o cursos intentaren

de respondre algunes demandes: ¿existeix una opinió pública i en quina mesura aquesta condiona la possibilitat de l'opinió personal? El primer dels cursos, "La creació de l'opinió pública i les seues formes històriques", tractava de bastir l'ordidura històrica de la qüestió per arribar a la situació actual. D'altra banda, hi havia la qüestió de la llibertat d'(inter)acció amb el medi ambient ("Les fronteres del medi ambient"), un dels aspectes que millor palesen la necessitat de consensuar certs límits a la llibertat d'acció humana. I si el coneixement procura felicitat i en la felicitat s'inclou per definició la llibertat, el curs sobre "Les influències en la ideació científica" es detingué a contemplar els límits i les condicions sota les quals el coneixement científic naix, creix i es reproduïx en

societat. Potser cal deixar anotada ací la prevenció que hi feia Jorge Wagensberg: la capacitat explicativa de les ciències és molt petita encara; a mesura que coneixem més i millor, augmenta també l'obaga que envolta el cercle de llum del fanal científic. I finalment, *last but not least*, hi ha les fronteres a dins de nosaltres mateix. "Del jo a l'altre: literatura i subjectivitat" burxava en la literatura una forma d'expressió del subjecte, tot tractant narrativa i poesia com una dreuera prívilegiada per accedir al jo psicoanalític.

La segona setmana les línies directrius s'esllavissaren cap a les perspectives econòmica, tot temptant de desembullar "Les bases socials de l'economia espanyola", o política: el curs "Identitats culturals, dret, llibertat" comptà amb la participació de sociòlegs, escriptores i cineastes que, vinculats al Magreb, analitzaren directament els nous conflictes socials que hi tenen lloc. La possibilitat de la llibertat en un espai essencialment coercitiu com és l'escola va ser sospesada al curs "Del text a la imatge", sobretot atenent la influència que estan tenint les noves tecnologies de l'era àudio-visual. I finalment, els cent anys del cinema també foren celebrats a Gandia, incidint especialment en exemples marginals (xilens, mexicans), aquells que millor palesaven la relació/tensió entre cinema i llibertat d'expressió.

METODE

PRIMER MÀSTER EN COMUNICACIÓ CIENTÍFICA A LA POMPEU FABRA

L'Institut d'Educació Contínua (IDEC) de la Universitat Pompeu Fabra acaba de posar en marxa la primera edició del Màster en Comunicació Científica (MCC), que coordina el periodista i professor associat de la mateixa Universitat, Vladímir de Semir.

L'MCC pretén donar a conèixer les claus de la comunicació científica, que tant influeix en les relacions econòmiques i culturals de la societat i que està adquirint un protagonisme creixent en tots els mitjans de comunicació. A partir d'aquesta branca comuna, el curs permet l'especialització en el àmbits de la Medicina, del Medi Ambient i de la Tecnologia.

Aquests estudis van dirigits a titulats en Periodisme, Ciències de la Informació i en les diverses bran-

ques de les ciències experimentals i socials, com també a periodistes en actiu i científics amb voluntat divulgadora, representants institucionals, empresarials i industrials vinculats a la comunicació de les ciències i les seues aplicacions tecnològiques, i a totes aquelles persones implicades en la transmissió dels coneixements científics a la societat.

El Màster es desenvoluparà entre octubre de 1995 i juny de 1996. El passat dia 19 d'octubre s'inicià el mòdul comú, mentre que el corresponent a l'especialitat de Medicina començarà el 22 de febrer de 1996. Els mòduls corresponents a les especialitats de Medi Ambient i Tecnologia es desenvoluparan al

llarg del curs 1996-97. Podeu obtenir més informació als telèfons: (93) 542 18 00 / 04 / 10 / 24 de l'IDEC.

PRIMER PREMI EUROPEU DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA

El pròxim dia 20 d'octubre serà lliurat el Primer Premi Europeu de Divulgació Científica, convocat per la Universitat de València i l'Ajuntament d'Alzira. El Premi serà atorgat la mateixa nit del lliurament del setè premi de novel·la Ciutat d'Alzira.

Aquesta iniciativa del vice-rectorat d'Investigació de la Universitat de València pretén d'estimular la difusió i la creació d'obres de divulgació dels avanços científics i tecnològics, com també d'altres aspectes interessants de les diverses branques del saber.

Al Premi Europeu de Divulgació Científica han pogut optar els assajos de difusió popular del coneixement científic i tecnològic escrits en valencià, castellà, anglès i francès. En aquesta pri-

mera edició s'han presentat una vintena d'originals tant en català com en castellà.

L'import del Premi "Estudi General" és d'1.500.000 pessetes. El treball guardonat serà coeditat, en versió valenciana, per Edicions Bromera i el Servei de Publicacions de la Universitat de València, dins d'una col·lecció específica de divulgació científica.

Componen el jurat Pere Alberch, Director del Museu Nacional de Ciències Naturals, Vladímir de Semir, Director del suplement "Ciència i Vida" de *La Vanguardia*, Jon Marcaide, Director del Departament d'Astronomia i Astrofísica de la Universitat de València, l'Alcalde de la ciutat i el Rector de la Universitat de València.

Estudi General